

Beantwoording schriftelijke vragen AB-vergadering 25 november 2020

Van: Dagelijks Bestuur

d.d.: 23-11-2020

Onderwerp: Bestrijding exoten vragen gesteld door fractie Water Natuurlijk

Water Natuurlijk heeft een afschrift ontvangen van een brief aan het DB waarin zorgen worden geuit over de groei van exoten (waternavel) en de bestrijding hiervan. In een gesprek met de opsteller met de brief werd benadrukt dat deze zorgen door meerdere medewerkers in het veld worden onderschreven.

Vraag 1

Het beleid voor het bestrijden van exoten van Noorderzijlvest is in eerste instantie gericht op preventie. Klopt het dat het waterschap alleen verantwoordelijk is voor de bestrijding van exoten in de hoofdwatgangen?

Antwoord 1

Ja dit klopt, Noorderzijlvest is alleen verantwoordelijk voor de bestrijding van exoten in hoofdwatgangen waarover zij onderhoudsplichtige is. Sinds 1 januari 2015 is een Europese verordening van kracht om de introductie, verspreiding en impact van invasieve exoten in Europa te beperken. Onderdeel hiervan is een lijst van exoten die grote ecologische schade veroorzaken, de zogenaamde Unielijst. Lidstaten zijn verplicht om vestiging van deze soorten te voorkomen en al aanwezige populaties te elimineren of te beheren. Het ministerie van LNV is eindverantwoordelijk voor de uitvoering van deze EU-verordening in Nederland.

In Nederland hebben de provincies bij ministeriele regeling de regie over de uitvoering van de benodigde bestrijdings- en beheersmaatregelen gekregen. Dit betekent dat de provincies verantwoordelijk zijn voor de aanpak van exoten.

Noorderzijlvest bestrijdt invasieve waterplanten in de hoofdwatgangen om te voorkomen dat de water aan- en afvoer belemmerd wordt. Daarnaast wordt de japanse duizendknoop en de reuzenberenklauw bestreden in taluds bij hoofdwatgangen en op keringen. Dit is ook zo vastgelegd in ons beleid: Aanpak plaagsoorten in beheergebied van Noorderzijlvest (2016).

Vraag 2

Hoeveel medewerkers van de buitendienst van Noorderzijlvest houden zich bezig met het bestrijden van exoten? En hoe kijkt het Dagelijks Bestuur aan tegen de huidige aanpak binnen het waterschap? Is deze effectief?

Antwoord 2

Voor het bestrijden van de grote waternavel zijn 2 fte fulltime (met name inhuur) bezig met het bestrijden van de grote waternavel in de periode van april t/m november. Daarnaast wordt eigen personeel ingezet en een deel uitbesteed aan loonbedrijven. De totale jaarlijkse kosten hiervan bedragen circa €150.000.

De afgelopen jaren is intensief ingezet op het bestrijden van de grote waternavel in hoofdwatgangen in met name het zuidelijke deel van het beheergebied. Geconstateerd wordt dat de huidige aanpak niet het beoogde resultaat heeft. Dit heeft mede te maken met 2 factoren:

1. Het ontbreken van een gecoördineerde samenwerking binnen het beheergebied (andere overheden, burgers en TBO's)
2. De huidige inzet is niet voldoende, met de huidige inzet breiden exoten (met name grote waternavel) zich steeds verder uit richting het noorden van ons beheergebied.

Het waterschap heeft diverse pogingen ondernomen om deze samenwerking tot stand te brengen, helaas zonder succes. Hierbij spelen de gevoelde urgentie en financiën bij diverse stakeholders een grote rol. Door het uitblijven van een goede samenwerking is de provincie benaderd (verantwoordelijk voor exotenbeleid) met het verzoek deze samenwerking tot stand te brengen. Inmiddels ligt er voor de provincie Groningen een concept convenant (EXIT exoten in toom), maar deze is nog niet ondertekend.

Hoewel binnen het beheergebied van Noorderzijlvest (nog) geen grote problemen zijn geconstateerd met de water aan- en afvoer door exoten, neemt het aantal locaties waar de grote waternavel voorkomt wel toe, in zowel hoofdwatergangen als watergangen van derden. Dit zorgt voor steeds toenemende kosten voor het huidige beheer. Ook het risico op beperkingen in de aan en afvoer nemen toe. In de toekomst kunnen door de toename van grote waternavel KRW doelstellingen onder druk komen te staan. Grote waternavel kan inheemse waterplanten overwoekeren waardoor deze verdwijnen en geschikt leefgebied van vissen en macrofauna verdwijnt.

Met de klimaatverandering zal dit proces de komende jaren alleen maar doorzetten.

Vraag 3

De verantwoordelijkheden voor het bestrijden van exoten zijn verdeeld over meerdere overheden. Wat is de visie van het Dagelijks Bestuur over de samenwerking met andere overheden, m.b.t. het bestrijden van exoten?

Antwoord 3

Zie vraag 1 en 2, de samenwerking met overige partijen, waaronder andere overheden, is nog niet zoals wij die graag zouden zien. De provincies zijn hiervoor de trekker.

Dit komt moeizaam van de grond. In de provincie Groningen is er een platform invasieve exoten, dat als doel heeft om een convenant te sluiten tussen verschillende stakeholders over de beheersing en bestrijding van exoten. Dit verloopt echter zeer moeizaam.

De provincie Drenthe heeft ook nog geen invulling gegeven aan haar regie rol voor exoten bestrijding.

Samenwerking is voor Noorderzijlvest van essentieel belang om met name invasieve waterplanten te kunnen bestrijden. Daarom willen we ook zelf meer gaan inzetten op bevorderen van de samenwerking met partners.

Vraag 5

In de brief wordt gesproken over een grote kans op groei van Waternavel in het Paterswoldsemeer. Deze plant komt hier ook al voor, maar kan via het Noord-Willemskanaal in grotere getale naar binnen drijven. Hoe reëel acht het Dagelijks Bestuur deze kans? En welke maatregelen worden er genomen?

Antwoord 5

Het Noord-Willemskanaal ligt in het beheergebied van Hunze en Aas en de problemen met de grote waternavel spelen hier ook. Hunze en Aa's bestrijdt grote waternavel in het Noord- Willemskanaal.

Aangezien er geen open verbinding is met het Paterswoldsemeer is de kans op korte termijn niet groot dat de plant zich sterk uitbreidt vanuit het Noord-Willemskanaal. Op de langere termijn, zonder goede samenwerking en aanpak, wordt de kans groter dat de plant zich verder gaat uitbreiden in het meer.

We zoeken hierover afstemming met Hunze en Aa's en het Meerschapp Paterswolde.